Breadcrumb

Δημοσιεύτηκε: 16/03/2018 Ενημερώθηκε: 16/03/2018

ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΔΗΛΩΣΕΙΣ 2018: Πότε οι σύζυγοι υποβάλλουν χωριστές δηλώσεις

Προβολή σε μορφή PDF

Η δυνατότητα υποβολής ξεχωριστών φορολογικών δηλώσεων για συζύγους ή μέρη του συμφώνου συμβίωσης, έχει απασχολήσει διαχρονικά τόσο τη φορολογική διοίκηση όσο και την ελληνική δικαιοσύνη. Το τελευταίο χρονικό διάστημα έχουν εκδοθεί αρκετές δικαστικές αποφάσεις υπέρ φορολογουμένων, οι οποίοι είχαν αιτηθεί την «μεταξύ» τους χωριστή υποβολή φορολογικής δηλώσεως εισοδήματος.

Στο παρόν άρθρο, επιδιώκεται η διαχρονική τοποθέτηση του ζητήματος, βάσει του παλαιού και του νέου Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ν. 2238/94 και ν. 4172/13 αντίστοιχα).

Τι ίσχυε μέχρι τις 31/12/2013

Σύμφωνα με το Ν.2238/1994 όπως τροποποιήθηκε και ίσχυε μέχρι τις 31/12/2013, οι σύζυγοι υποβάλλουν υποχρεωτικά κοινή δήλωση φορολογίας εισοδήματος. Κατά την εκκαθάριση, οι φόροι, τα τέλη και οι εισφορές υπολογίζονται χωριστά για τον κάθε σύζυγο. Η εν λόγω διακριτική φορολογική αντιμετώπιση του εισοδήματος έχει τις ακόλουθες συνέπειες:

- Η οφειλή για τους φόρους, τα τέλη και τις εισφορές, που αναλογούν στα εισοδήματά τους βεβαιώνεται στο όνομα του συζύγου και η ευθύνη της καταβολής βαρύνει κάθε σύζυγο.
- Το τυχόν αρνητικό αποτέλεσμα του εισοδήματος του ενός συζύγου (πχ ζημία από ατομική επιχείρηση) δεν συμψηφίζεται με τα εισοδήματα του άλλου συζύγου.
- Πίστωση φόρου του ενός συζύγου δεν συμψηφίζεται στον άλλον.

Αξίζει να σημειωθεί ότι το εισόδημα των ανήλικων τέκνων προστίθεται στα εισοδήματα του γονέα που έχει το μεγαλύτερο συνολικό εισόδημα και φορολογείται στο όνομα του, με εξαίρεση την περίπτωση που ο υπόχρεος γονέας δεν ασκεί τη γονική μέριμνα.

Τι ισχύει από 01/01/2014

Η ψήφιση και εφαρμογή του ν. 4172/13 δεν οδήγησε σε κάποια σημαντική μεταβολή της υποχρέωσης υποβολής κοινής φορολογικής δήλωσης. Πιο συγκεκριμένα, βάσει της παρ. 4 του άρθρου 67, οι σύζυγοι υποβάλλουν κοινή φορολογική δήλωση για τα εισοδήματά τους στα οποία ο φόρος, τα τέλη και οι εισφορές που αναλογούν υπολογίζονται χωριστά στο εισόδημα καθενός συζύγου. Παρόλα αυτά, η ψήφιση του ν. 4374/16 διεύρυνε τη δυνατότητα υποβολής κοινής δήλωσης στα πρόσωπα που έχουν συνάψει σύμφωνο συμβίωσης, τα οποία – κατ’ επιλογή τους – μπορούν να εμπίπτουν στις ίδιες φορολογικές διαδικασίες με τους έγγαμους. Σε αυτή την περίπτωση, υπόχρεος υποβολής δήλωσης είναι το μέρος συμφώνου συμβίωσης, το οποίο δηλώνεται ως υπόχρεος.

Όμοια με τις προϊσχύουσες διατάξεις, οι τυχόν ζημίες του εισοδήματος του ενός συζύγου (ή μέρους συμφώνου συμβίωσης), δεν συμψηφίζονται με τα εισοδήματα του άλλου συζύγου.

Εξαιρέσεις από την υποβολή κοινής δήλωσης

Τόσο ο παλαιός όσο και ο νέος Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος προβλέπουν συγκεκριμένες συνθήκες υπό τις οποίες οι έγγαμοι (ή τα μέρη του συμφώνου συμβίωσης) υποβάλλουν χωριστές δηλώσεις, οι οποίες έχουν ως εξής:

α) Έχει επέλθει διακοπή της έγγαμης συμβίωση ή λύση του συμβολαίου συμβίωσης ή

β) Ο ένας από τους δύο συζύγους είναι σε κατάσταση πτώχευσης ή

γ) Ο ένας από τους δύο συζύγους έχει υποβληθεί σε δικαστική συμπαράσταση.

Σε καθεμία από τις ως άνω περιπτώσεις ο υπόχρεος φέρει το βάρος της απόδειξης, ήτοι υποχρεούται να έχει προσκομίσει τα κατάλληλα δικαιολογητικά στο τμήμα Μητρώου της αρμόδιας Δ.Ο.Υ. και να έχει προχωρήσει στη σχετική μεταβολή των στοιχείων του (διαχωρισμό ΑΦΜ).

Φορολογική κατοικία και χωριστές δηλώσεις

Η υπ' αριθμόν 1445/16 απόφαση του ΣτΕ άνοιξε τους 'ασκούς του Αιόλου' αναφορικά με το ζήτημα του διαχωρισμού της φορολογικής κατοικίας των συζύγων και κατ' επέκταση της υποβολής χωριστών δηλώσεων. Υπενθυμίζουμε ότι η συγκεκριμένη απόφαση αποδέχτηκε την προσφυγή Γερμανού υπηκόου, παντρεμένου με Ελληνίδα δημόσια υπάλληλο, να μετεγγραφεί στη Δ.Ο.Υ. κατοίκων Εξωτερικού, δεδομένου ότι απέδειξε πως τα οικονομικά και ζωτικά βρίσκονταν στο εξωτερικό.

Η φορολογική διοίκηση, ανταποκρινόμενη στο νέο πλαίσιο που διαμορφώθηκε από την απόφαση του ΣτΕ, δημοσίευσε την Ερμηνευτική ΠΟΛ 1201/2017, η οποία τροποποίησε τη διαδικασία αξιολόγησης των αιτήσεων αλλαγής φορολογικής κατοικίας. Αναλυτικότερα, η μία αίτηση αλλαγής φορολογικής κατοικίας μπορεί να εγκριθεί μόνο για τον ένα σύζυγο εφόσον βρίσκεται εκτός Ελλάδος και έχει οργανώσει τη ζωή του στην αλλοδαπή, κατά τρόπο μόνιμο και διαρκή. Παράλληλα, ο άλλος σύζυγος μπορεί να συνεχίζει να διαμένει στην Ελλάδα και να είναι Έλληνας φορολογικός κάτοικος.

Σε αυτή την περίπτωση, εφόσον δεν υπάρχει πρόβλεψη υποβολής χωριστών φορολογικών δηλώσεων, προκύπτουν μία σειρά από ουσιαστικά και τεχνικά ζητήματα. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η συμπλήρωση των στοιχείων κατοικίας στη δήλωση. Ο μεν κάτοικος εξωτερικού δηλώνει δευτερεύουσα κατοικία στην Ελλάδα, ενώ ο φορολογικός κάτοικος Ελλάδας συμπληρώνει τα στοιχεία της κύριας κατοικίας του. Η αληθής συμπλήρωση της φορολογικής δήλωσης, ο ορθός υπολογισμός των τεκμηρίων διαβίωσης και η αποδοχή της δήλωσης από το TaxisNet αποτελούν κάποια από τα καίρια ουσιαστικά και τεχνικά ζητήματα που προαναφέρθηκαν.

Νεότερες εξελίξεις

Σύμφωνα με τις πρόσφατες αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικράτειας, ο φορολογούμενος μπορεί να υποβάλλει χωριστή φορολογική δήλωση του εισοδήματός του και να εκδοθεί ξεχωριστό εκκαθαριστικό και ξεχωριστές δόσεις πληρωμής.

Αν με αίτηση του ενός συζύγου ζητηθεί ο διαχωρισμός της οφειλής που προκύπτει από την κοινή δήλωση των συζύγων, ο αρμόδιος προϊστάμενος της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας υποχρεούται να του ανακοινώσει με σχετικό έγγραφό του το ποσό αυτής της οφειλής.

Εφόσον δεν συντρέχει λόγος δημοσίου συμφέροντος ο οποίος να δικαιολογεί την υποχρεωτική υποβολή κοινής δήλωσης φόρου εισοδήματος των συζύγων, ο σύζυγος υποβάλλει κατ' αρχήν κοινή δήλωση και για το εισόδημα της συζύγου του, εφόσον και οι 2 σύζυγοι συναινούν. Σε περίπτωση διαφωνίας, κρίνεται αναγκαία η υποβολή των χωριστών δηλώσεων.

Επίλογος

Η υποβολή κοινής δήλωσης για τους έγγαμους και τα μέρη του συμφώνου συμβίωσης έχει διαχρονικά εφαρμοστεί με σκοπό τον περιορισμό του διαχειριστικού βάρους των δηλώσεων για τους φορολογουμένους αλλά και για την οικογενειακή αντιμετώπιση των τεκμηρίων διαβίωσης και απόκτησης περιουσιακών στοιχείων. Παρόλα αυτά, η σύγχρονη πραγματικότητα τείνει να καταστήσει αυτή τη διαδικασία παρωχημένη και προβληματική. Αναμένονται νέες αποφάσεις από τη φορολογική διοίκηση, οι οποίες να διευθετούν αποτελεσματικά το ζήτημα της υποβολής χωριστών δηλώσεων, ώστε να εξελιχθεί ομαλά η διαδικασία υποβολής των δηλώσεων κατά το τρέχον έτος.

Heading
Ελληνικός Φορολογικός Οδηγός

Δείτε όλο τον Οδηγό